

DRUŽBA, 5. razred

UČNA TEMA: Kraški pojavi

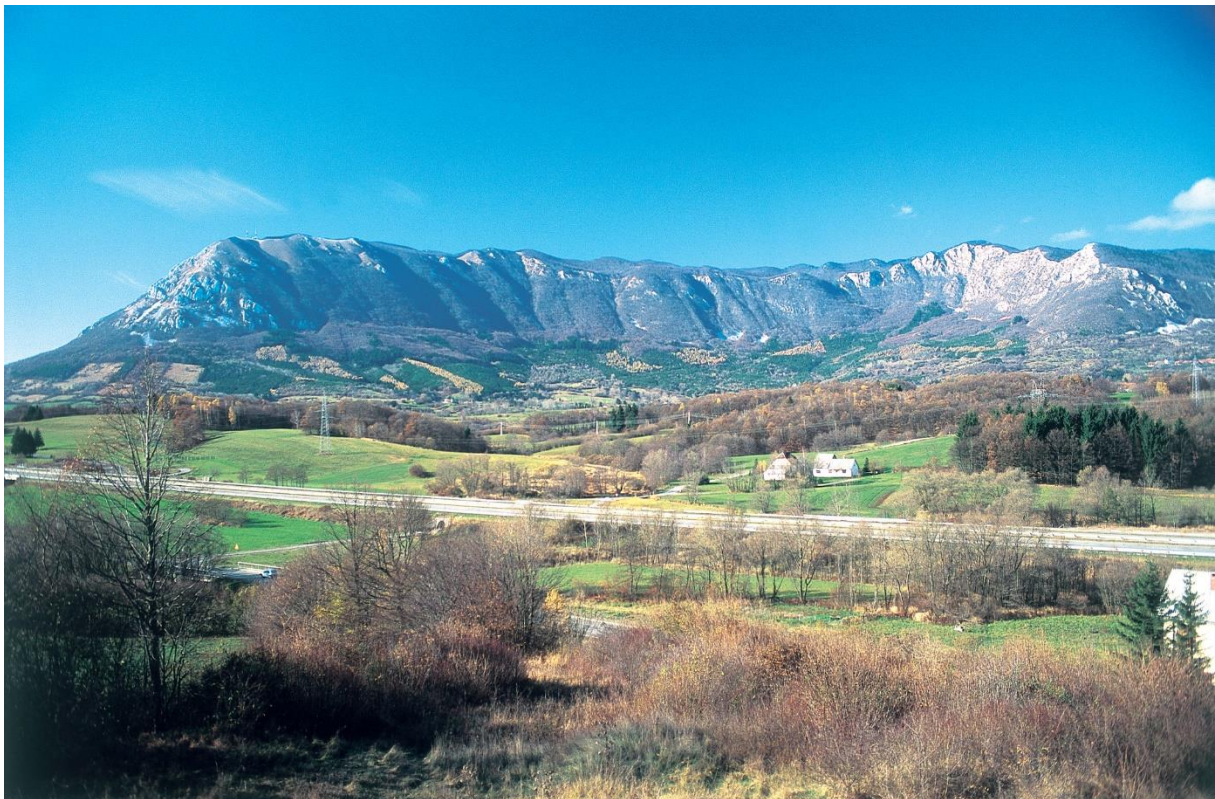
POTEK URE

Za uvod si pogledamo dokumentarni film o dinarsko
– kraškem svetu...

https://www.youtube.com/watch?v=Pb8NF_BAuBY

https://www.youtube.com/watch?v=-XcqF4s-b_s

Kaj prikazujejo naslednje slike?

Kraški pojavi so lahko vidni na površju ali pa nastajajo pod tlemi. Zato ločimo **POVRŠINSKE in **PODZEMSKE** kraške pojave in oblike.**

POVRŠINSKE KRAŠKE OBLIKE

Na površju kraški pojavi nastanejo kot posledice korozije – kemičnega raztapljanja apnenčaste podlage. Nekateri pojavi so zelo majhni, drugi veliki, zato jih po velikosti razvrstimo od žlebičev in škrapelj do vrtač, še večje pa so uvale in kraška polja.

Žlebiči in škraplje so manjše kraške oblike, ki so značilne za nepokrita, gola kraška področja. Tu je površje neposredno izpostavljeno vodi in padavinam.

Žlebiči so vodoravne, vzporedne, podolgovate vdolbine, ki so videti kot žlebovi na strehi. Potekajo v smeri največje strmine in se povečujejo v smeri navzdol.

Žlebiči

Škraplje so navpične razpoke v kamnini, ki nastajajo v manj odpornih delih apnenčastega površja.

Škraplje

Naslednje po velikosti so **vrtače**, ki so tudi najštevilčnejši kraški pojav. Po obliki spominjajo na manjšo, lijaku podobno kotanjo. Njihovo dno je majhno in pokrito s prstjo, kar kmetje izkoristijo kot obdelovalno površino.

Večje od vrtač so **uvale**. Te nastanejo z **združitvijo dveh ali več vrtač**. Uvale nimajo povsem ravnega dna in so lahko občasno tudi poplavljene. Večinoma jih poraščajo travniki, na katerih se pase drobnica.

Kraška polja so največja površinska kraška oblika. Imajo dokaj ravno dno, obdaja jih višji svet hribov in planot. Po kraškem polju navadno teče ponikalnica, ki na enem koncu polja izvira, na drugem pa ponikne (ponor) v kraško podzemlje. Dno kraškega polja zaradi pogostih poplav ni primerno za poljedelstvo in poselitev, zato je večina naselij, njiv in boljših travnikov na robovih teh polj. Najbolj znana kraška polja so Cerkniško, Planinsko, Babno in Kočevsko polje.

